

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Richardi Arsdekin Soc. Jesu Sac. Theol. Professoris Theologia Tripartita Universa

Complectens nunc Bibliothecam perfectam Viri Ecclesiastici, ordine
sequenti

Controversiae Heterodoxae Ac Scholasticae - Cum speciali Notitia rerum
Modernarum, & Chronologia totius Monarchiae Sacrae, & Saecularis,
Pontificum, Conciliorum &c. Haeresum omnium, ac Propositionum
damnatarum Mundi Sex Aetatum ...

Archdekin, Richard

Dilingae, 1687

§. 1. Exponitur status Controversiæ, & de ea variæ Scholarum sententiæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38447

teriale peccati, vi cuius debet sequi talis actus à quo malitia est inseparabilis.

Contra tertio; Damnatur error Calvini in *Trisd. Sess. 6. can. 10.* quod doceret Deum impellere homines ad peccatum; & tamen non contendeat ille Deum impellere ad formale peccati, sed potius ad materiale, ut ex illius asseclis tradit *Chamierus*, hoc autem materiale peccati non minus infert prædeterminationem quam impulsus ad instigationem; ergo infert pariter formalem malitiam dum ea cum materiali peccato insolubili nexu sociatur.

Sed *quæres*, Quomodo etiam in nostra sententia non ledatur libertas, & Deus non sit author peccati, cum statuamus in Deo decretum concurrenti, imò & concursum Dei actualem ad omnem actum etiam peccaminosum?

Respondeo, In nostra sententia hæc omnia rectè salvari. Quia statuimus in Deo decretum concurrenti efficacem quidem & absolutum, sed indeterminatum tam quoad exercitium, quam speciem actionis: sic ut vi illius decreti non potius velit Deus amorem quam non amorem, aut odium amori oppositum: ac si diceret, Volo omnipotentiam meam paratam assistere causis secundis, ut ab illis ad quamlibet actionem determinari possit. Concursus autem quo Deus in actu secundo agit cum creatura, non est prævisus aut prædeterminans, sed tantum simultaneous, sic ut eadem actio procedat à creatura ut causa determinante, & simul à Deo ut causâ determinatâ, sive permitte se à creatura determinari, & quasi trahi in consortium ejusdem actionis. Per hunc autem concurrenti modum satis patet neque lædi creaturæ libertatem, cum non aliunde, sed à se ipsa ad agendum determinetur: neque Deum esse authorem peccati, cum creaturam ad actum peccaminosum non determinet, sed tantum permittat se trahi ad cooperandum creaturæ juxta naturalem illius exigentiam.

Quæres secundo, Quo pacto discernatur sententia prædeterminantium, à doctrina Jansenii contraria libertati voluntatis creatæ?

Respondent facile prædeterminantes, se ab ea doctrina plurimum discrepare. Primo, quia damnata est illa doctrina Jansenii quæ tradit, Interiori gratiæ in statu naturæ lapsæ non posse resisti, & ad merendum & demerendum non requiri libertatem à necessitate, sed tantum à coactione; quam illi omninò abhorrent, & meritò damnatam admittunt.

Secundo, Dogma Jansenii negat in statu naturæ lapsæ dari gratiam sufficientem; Defensores verò prædeterminationis gratiam illam in terminis defendunt, & admittunt eam suo effectu posse carere.

Tertio, docent hi requiri prædeterminationem physicam in omni statu naturæ, tam integræ, quam lapsæ, eò quod ipsa conditio causæ creatæ illam absolute deposcit, non ex eo quod in actibus illis aliquo modo amissa sit libertas indifferentiæ per peccatum Adami, ut aliqui perperam volunt. Denique absolute negant voluntatem prædeterminatam necessitari, sed potius Deum prædeterminare consueverunt ad naturam causæ liberæ. Quamvis autem alii Theologi contrarium opinentur, doctrinam tamen prædeterminantium ab Ecclesia nullo modo interdicitur, aut ullâ censurâ notatur, sed libere in Scholis defenditur & disputatur.

Quæres tertio. Quid de prædeterminatione physica senserit Doctor Angelicus?

Contentundum operosè non pauci contra alios mentem D. Thomæ, & plurimum Thomistarum ab hac prædeterminatione omnino alienam esse; & ex ea Schola varios qui contra eam militant longo ordine conscribunt. Id sedulo præstat Petrus à S. Josepho, Ruiz, Henao, de Cerf, Josephus de Vita, & postremò Borul, ac plures alii. Sed nobis hic consilium non est alias ex aliis quæstiones ferere, sed potius rem ipsam paucis complecti, & eorum quibus scribimus captui accommodare.

CONTROVERSIA TERTIA.

An prædeterminatio absoluta ad gloriam facta fuerit ante prævisa hominum merita, & Reprobatio ante prævisa demerita?

§. I.

Exponitur status Controversiæ, & de ea varia Scholarum sententiæ.

Cæpit hæc Controversia primo omnium agitari circa annum Christi quadringentesimum, dum S. Augustinus ageret contra Pelagianos: nam à Patribus qui ante Pelagii tempora floruerunt nunquam expresso, sed tantum ex incidenti, tactam fuisse, tradit ipse Augustinus lib. de dono persever. At demum circa annum Christi 1535. Joannes Calvinus, ejusque asseclæ, de modo electionis ac reprobationis divinæ novos, gravissimosque errores invexerunt, de quibus supra in polemici actum pag. 61.

Inter Doctores Catholicos, de quæstione in titulo proposita, magna est etiam hoc tempore sententiarum discrepantia. Prima est opinio Thomistarum, cum D. Thoma ut illi cum interpretantur, asserentium omnes qui salvandi sunt, à Deo electos esse ad gloriam ante prævisa eorum merita, ad construendam ex illis Jerusalem cælestem, sicut Architectus pro suo arbitrio eligit certos lapides, postea aptandos, ad constructionem ædificii. Eandem esse mentem Scoti sentiunt plerique Scotistæ qui eum sequuntur, ego tamen ex illis novi Professores probè eruditos aliter sentientes. Ex Auctoribus etiam Societatis ad hanc sententiam accedit Bellarminus, Suarez, Henriquez, Ruiz, Toletus, Tannerus, & quidam alii.

Non conveniunt tamen omnes prædicti auctores cum Thomistis in modo explicandi hanc electionem. Nam Suarez vult quidem electionem ad gloriam factam esse ante prævisum peccatum originale, sed quoad eos qui electi non sunt, in hoc signo tantum vult illos esse negativè reprobatos, id est, simpliciter non electos, nullâ adhuc ex parte eorum datâ causâ. At Alvarez cum pluribus Thomistis statuunt Deum in hoc signo ceteros non electos positivè exclusisse à gloria, necdum tamen destinasse ad supplicium ante prævisionem peccati originalis. Verum è contra quoad originale Bellarminus, Ruiz, Toletus, Tannerus, nolunt discretionem salvandorum à non salvandis factam esse ante prævisum peccatum originale, sed in ipsum originale prævisum referunt reprobationem exclusionem à gloria æterna.

Sed bene notandum est, hoc discrimen universale inter Thomistas, & prædictos Auctores Societatis

Arde
kin

theo-
logia

tis qui prædestinationem ponunt ante prævisa merita, quod hi certo modo infra explicando utantur scientia media ne videantur præjudicare libertati humanæ per decreta illa antecedentia & absoluta. Thomistæ verò ut Deum faciant infallibiliter exequi sua decreta, ex prædeterminationibus physicis præsidium petunt.

Altera sententia generalis priori opposita, est eorum qui docent electionem ad gloriam factam esse post prævisa electorum merita si sint adulti, vel merita Christi iis applicata per Baptisimum vel martyrium si sint parvuli: & à fortiori statuunt reprobationem omnem non salvandorum factam esse post prævisa demerita propria, aut peccatum originale.

Hanc tenent ex Antiquioribus Bonaventura, Albertus, Henricus, Argentinas. Et ex Recentioribus, Michael Medina, Faber, Pennotus, Tapperus, Stapletonus, & præcipuè ex Societate illam ex professo tuerentur Valentia, Vasquez, Becanus, Amicus, Lessius, Derkennis, Vekenus, & plures alii.

Hunc etiam modum electionis admittit *Iansenius* *Iprensus* in prædestinatione Angelorum, statuens Angelos bonos non nisi post prævisa merita electos, malos verò post prævisa demerita reprobatos. Sed priorem modum electionis ante prævisa merita docet habere locum respectu hominum secretorum à massa damnationis post prævisum peccatum originale.

Accessit etiam è Sectariis ad hanc secundam sententiam *Arminius* Professor Leydanus, qui eum sequuntur Arminiani quoad adultos: Sed quoad parvulos in eo graviter errant cum Calvino & Gommaristis, quod infantes natos ex parentibus fidelibus velint infallibiliter salvari sine respectu ad Baptisimum; quia, inquit, illi sunt filii Abrahæ, & in ejus federe comprehenduntur, alios verò qui non sunt filii parentum fidelium dicunt ob peccatum originale esse reprobatos.

Denique tertiam sententiam inter priores mediam cum paucis aliis excogitavit Arubal, & Granadus, quæ prædestinationem statuunt non ante, aut post, sed simul cum meritis absolutè prævisis, sic ut Deus uno simplicissimo actu, absque ullo rationis ordine sive per æquivalentiam ad actus nostros sive per ordinem objectorum, simul decreverit merita & gloriam. Nam, inquit, volendo dare gratias quas per scientiam mediam novit fore efficaces, vult etiam merita, & in meritis decernit gloriam. Sed cum Theologi passim, etiam hujus sententiæ auctores, aliquem ordinem decretorum secundum rationem subinde in divinis actibus admittant, nulla est causa cur ordinem illum in divina prædestinatione tollendum censeant. Si enim finis, sive gloria quæ decernitur, non sit aliter concedenda nisi prævisa conditione meritorum, prius omnino est cognoscere merita ponenda, quam velle absolutè dare gloriam per modum mercedis, ut in §. sequenti latius exponemus.

Ex his patet, huic Controversiæ principali, plures quæstiones gravissimas esse annexas, & nominatim illam celeberrimam de auxilio gratiæ efficacis. Nam Thomistæ ut salvant infallibilitatem decreti divini de salute electorum ante prævisa eorum merita, subordinant illi aliud decretum quo Deus prædefinit suis electis omnia & singula opera meritoria (saltem quæ peccatum non supponunt) cum non velit eos sine meritis salvare: Hæc autem merita ut in-

fallibiliter obtineat Deus, decernit electis ad bene agendum auxilia efficacis & physicè prædeterminantia in tempore præstanda. Sed quia hujusmodi auxilia ex se prædeterminantia voluntatem humanam ad actus meritorios, visa sunt aliis minimè cum libertate consistere, ceperunt Auctores Societatis efficaciam gratiæ cum libertate humana alia via conciliare, auxilio scientiæ mediæ. Et hinc originem sumpsit gravissima illa controversia inter Thomistæ & auctores Societatis de efficacia gratiæ, quam supra ostendimus Romæ coram summis Pontificibus sæpius ventilatam pag. 109.

§. II.

Ostenditur Electionem ad gloriam factam fuisse post prævisa Electorum merita.

PROBATUR primò, ex Scripturis Matthæi 25. *Venite benedicti, possidete præparatum vobis regnum à constitutione mundi; Esurivi enim & dedistis mihi manducare &c.* Ubi assignatur causa electionis ad gloriam, quod ab æterno prævisa sunt opera bona, in tempore actu præstanda.

Respondent alii, assignari hic in extremo judicio causam actualis possessionis regni cælestis, non verò præparationis sive prædestinationis quæ illa possessio ab æterno decernitur, de qua ajunt ex mente Christi nullam in loco citato mentionem fieri.

Contra primò, Patres sententiam Christi de ipsa Præparatione intelligunt. Chrysostomus *Homil. 80.* eam sic explicat: Nam antequam, inquit, nati essetis, quia sciebam hujusmodi vos futuros, hæc à me fuere præparata. Ubi non possessionem tantum, sed ipsam præparationem regni dicit decretam ob prævisa merita, per quæ sciebat dignos fore regno cælesti.

Secundò ipse textus hoc suadet, quia addit; *Ite maledicti in ignem æternum, qui præparatus est Diabolo.* Certum est autem præparationem æterni ignis non solum ordine executionis, sed etiam intentionis decretam propter prævisa demerita; deberet autem esse ratio urgentissima quæ cogat nos asserere in eodem loco Scripturæ verbum illud *Præparatum* diversimodè accipi; nec posse utrobique in eodem sensu intelligi.

Secundus locus est ad Romanos 8. *Quos præscivit & prædestinavit conformes fieri imagini filii sui, quos autem prædestinavit hos & vocavit.* Ubi Apostolus videtur asserere præscientiam meritorum esse suo modo causam electionis, & electionem æternam causam vocationis, & donationis gratiæ in tempore. Quia sensus est ex mente D. Ambrosii *P. 5. de fide cap. 3.* Apostolus ait, quos præscivit, & prædestinavit; non enim ante prædestinavit quam præscivit, sed quorum merita præscivit, eorum præmia prædestinavit.

Objiciunt primò adversarii: Scriptura è contra supponit institui electionem ante merita, quia ipsa merita vult proficisci ex illa gratuita voluntate dandi gloriam. Probant id primò, Ex verbis Christi Lucæ 12. *Nolite timere pusillus grex, quia complacuit Patri vestro dare vobis regnum.* Ubi decretum dandi regnum assignat ut causam antecedentem cur debeant esse securi de meritis & gloria secutura.

Respondeo, cum Christus ibi sit locutus ad omnes discipulos,